

Sztambuch legionistów internowanych w Szczypiornie

Nie jeden z obiektów w Muzeum Historii Kielc wykracza poza historię lokalną i opowiada o wydarzeniach istotnych z punktu widzenia całego kraju. Tak jest właśnie w tym przypadku. Ten niewielki notesik o wymiarach zaledwie 11 na 11 cm stanowi zapis przeżyć legionistów internowanych za to, że w 1917 r. nie chcieli złożyć przysięgi na wierność cesarzowi Niemiec. Do obozu w miejscowości Szczypiorno, koło Kalisza trafiło wtedy ponad 3000 polskich żołnierzy. Tam też żołnierz 1 Pułku Ułanów Franciszek Kietliński, Jerzy Krukowski oraz prawdopodobnie inni autorzy, na 72 stronach niewielkiego albumu zaczęli zamieszczać wiersze, opowiadania oraz rysunki przedstawiające sceny z więziennego życia, a ponadto karykatury i pejzaże. Warunki w jakich przetrzymywano legionistów były fatalne, a opieka medyczna kiepska. Aby przetrwać, internowani próbowali zorganizować sobie namiastkę życia, jakie mieli na wolności. Codziennie organizowali zbiórki, uruchomili między innymi pocztę, izbę chorych i sąd obozowy. Intensywnie pracował pion kulturalno-oświatowy. Działy kabarety obozowe, chór, teatrzyk, zespoły sportowe. Popularną grą okazała się piłka ręczna, nazwana później od nazwy miejscowości szczypiorniakiem. Mimo to z kart albumu przebija smutek, który jednak przełamany jest czasem nutą humoru.

Biorąc pod uwagę, że stosunkowo niewiele wiadomo o twórczości artystycznej powstałej w obozie, to przedstawiany sztambuch jest prawdziwym unikatem.

Dr Paweł Wolańczyk